

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2021¹

Versie: uitgebreid verzoek²

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel;
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie;
- het college geeft een toelichting op deze verklaring;
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college.

Wat wordt verwacht van het college en de gemeenteraad?

In de aanvraag geeft het college inzicht in de maatregelen die zij heeft getroffen om het tekort te reduceren. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven in de maatregelen die het college heeft getroffen om het tekort te reduceren. Immers, de vangnetuitkering is gebaseerd op solidariteit tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar.

Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. Het gaat hierbij dus om de informatiepositie van de gemeenteraad. De gemeenteraad moet in staat worden gesteld om te kunnen beoordelen of er een duidelijke inhoudelijke analyse is gegeven, die betrekking heeft op de gemeente, waaruit blijkt welke maatregelen moeten worden getroffen en wat hiervan het effect is op de reductie van het tekort.

Wat mag de gemeenteraad van het college verwachten?

- Onderdeel A: Het college geeft de gemeenteraad via een analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd). Deze analyse kan zowel kwantitatieve als kwalitatieve elementen bevatten.

¹ Versie aanvraagformulier d.d. 1 december 2020

² Toelichting voor ambtelijke ondersteuning onderaan dit formulier.

- Onderdeel B: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een kwantitatieve en kwalitatieve toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Onderdeel C: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de planning en control-cyclus ten aanzien van het vangnet.

Bovenstaande informatie staat ook [op de website van de VNG](#)³.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college dient het aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2022 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Gemeenten die interesse hebben in de maatregelen van andere gemeenten, kunnen terecht op de website van het vangnet. Hier zijn alle aanvragen gepubliceerd en gerubriceerd naar type maatregel, omvang van de gemeente en omvang van het tekort.

Aan het eind van het aanvraagformulier is een uitgebreide toelichting per vraag opgenomen voor de ambtelijke ondersteuning van het college. Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2021>

³ <https://vng.nl/artikelen/vangnetuitkering-participatiewet-2021-informatie-voor-raadsleden>

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

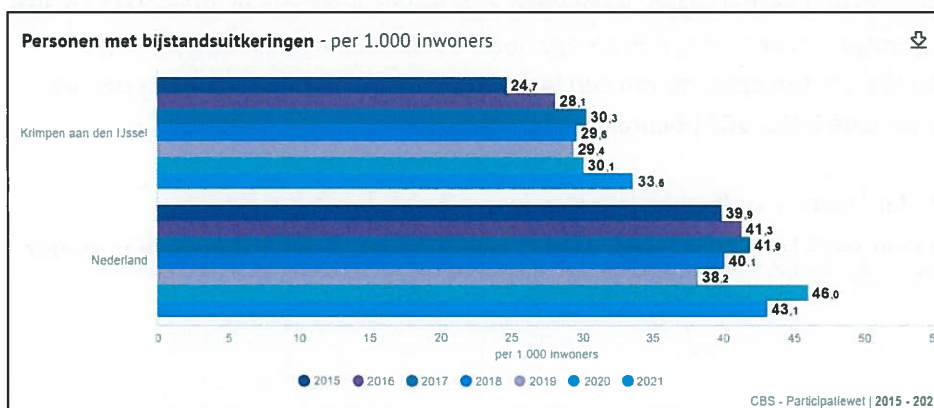
A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder toont het college de analyse, waar uit volgt wat de oorzaken van het tekort van de gemeente (A1) zijn. Vervolgens wordt de analyse opgenomen van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren (A2). Tot slot wordt kort beschreven welke bronnen zijn gebruikt bij de analyse (A3).

Inleiding

De gemeente Krimpen aan den IJssel maakt, samen met de gemeenten Capelle aan den IJssel en Zuidplas, onderdeel uit van de gemeenschappelijke regeling IJsselgemeenten. De GR IJsselgemeenten voert voor de drie gemeenten de Participatiewet uit. De gemeenten hebben beleidsregels en verordeningen geharmoniseerd. In de uitvoering wordt de inzet voor klanten naar rato verdeeld. Ondanks de gelijke aanpak in de drie gemeenten blijven de resultaten voor de gemeente Krimpen aan den IJssel achter; de daling is procentueel lager en de gebundelde uitkering is structureel onvoldoende om de uitgaven te dekken.

Het definitief budget voor 2021 bedraagt voor de gemeente Krimpen aan den IJssel €7.318.947. De totale lasten minus ontvangsten over 2021 bedragen €7.917.914 zodat het tekort uitkomt op € 598.967. De gemeente Krimpen aan den IJssel kampt, ondanks een relatief lage bijstandsdichtheid (grafiek 1) en een lager dan gemiddeld percentage WW uitkeringen, al sinds 2015 met een tekort op het BUIG budget. Alleen over 2020 is geen vangnetuitkering aangevraagd omdat het tekort onder de drempel van 7,5 % bleef.

Grafiek 1 Bijstandsdichtheid Krimpen aan den IJssel vergeleken met de landelijke bijstandsdichtheid. Bron: CBS

De instroom vanuit de WW en de instroom van statushouders is in 2021 hoger dan in voorgaande jaren, de instroom door verhuizingen is structureel hoger dan de uitstroom door verhuizingen
 In tabel 2 hieronder zijn de voornaamste variabelen ten aanzien van de in- en uitstroom voor de gemeente Krimpen aan den IJssel vergeleken met de landelijke cijfers.

	Krimpen aan den IJssel			Landelijk			<50.000		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Ontwikkeling bijstandsvolume	1,4%	4,1%	- 4,5%	-2,4%	3,4%	-4,3%	-2,6%	2,0%	6,4%
Instroom	31,4%	30,8%	23,9%	24,6%	30,5%	24%	29,0%	32,0%	29,0%
Uitstroom	30,8%	27,3%	27,0%	28,5%	26,7%	28%	32,0%	29,0%	34,0%
Naar werk	38%	32,3%	41,5%	41,1%	35,6%	39%	--	--	--
Naar opleiding	2,7%	7,9%	2,2%	4,4%	6%	5%	--	--	--
Als gevolg van handhaving	8,7%	8,7%	15,6%	7,6%	7,8%	10%	--	--	--

Tabel 1 Bijstandsontwikkeling vergelijking cijfers Krimpen aan den IJssel met landelijke cijfers. Bron: Divosa benchmark 2021

Met uitzondering van 2019 is er structureel sprake van een hogere in- en uitstroom dan landelijk. Dit geldt ook voor de jaren tot 2019. In de periode 2019 tot 2021 was er alleen in 2019 sprake van een sterkere daling van het bijstandsvolume dan landelijk het geval was. In de overige jaren is er sprake van een sterkere toename van het bijstandsvolume of een stijging waar er landelijk een daling is te zien.

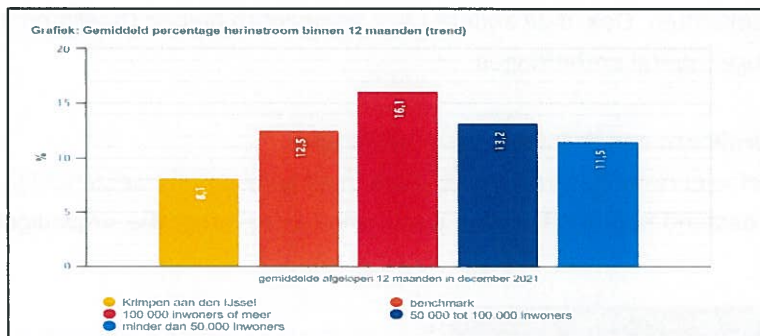
De ontwikkeling van het bijstandsvolume in Krimpen aan den IJssel scoort slechter dan de gemiddelde ontwikkeling van gemeenten kleiner dan 50.000 inwoners. Voor wat betreft de in- en uitstroom is wel te zien dat gemeenten < 50.000 gemiddeld hogere in- en uitstroompercentage kennen.

Uit analyse blijken de voornaamste redenen voor de instroom:

- In de periode 2015-2021 was het aandeel van de instroom door geplaatste statushouders gemiddeld 12% en vergelijkbaar met andere gemeenten. In 2021 was het aandeel relatief hoger (17%) als gevolg van het inhalen van een achterstand in de taakstelling in 2020.
- Verder valt in 2021 een hogere instroom vanuit de WW (30%) op. In voorgaande jaren was dat gemiddeld 22%.
- een relatief hoge instroom door verhuizingen; gemiddeld 22% van de instroom in 2015-2021 en 30% in 2021. Mogelijk als gevolg van een hoog percentage Sociale Huurwoningen in de gemeente Krimpen aan den IJssel (36,5 % ten opzichte van een landelijk gemiddelde van 30%). Het saldo van de verhuizingen in de periode 2015- 2021 bedraagt 40 uitkeringen.

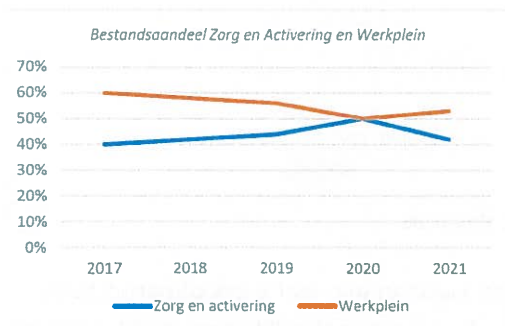
De uitstroom naar werk is duurzaam, handhaving levert meer uitstroom op dan landelijk

De percentages uitstroom naar werk zijn vergelijkbaar met de landelijke trend. Uit onderstaande grafiek blijkt dat de herinstroom relatief laag is en daarmee duurzaam.

Grafiek 2 percentage herinstroom binnen 12 maanden

Een groot gedeelte van het bestand heeft een lange afstand tot de arbeidsmarkt

Grafiek 2 Bestandsaandeel zorg en activering.
Bron: GR IJsselgemeenten

Duur van de uitkering per 1 januari 2022	
<1 jr	17%
1-3 jr	18%
>3 jr -5jr	16%
>5 jr	35%

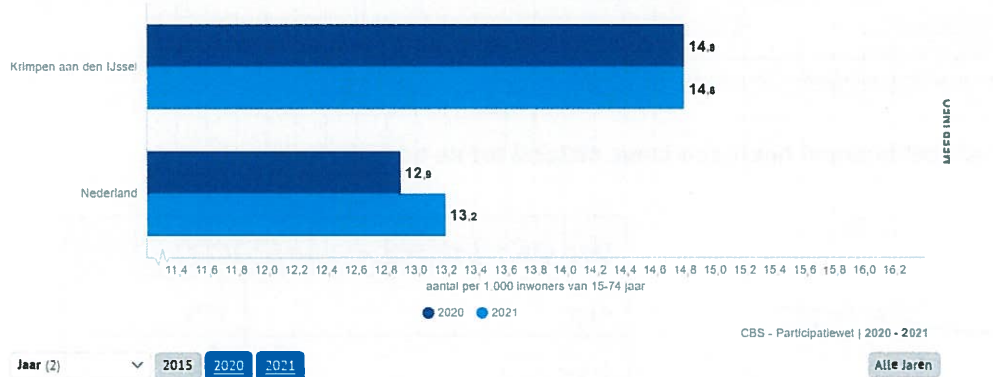
Tabel 2 Uitkeringsduur. Bron: GR IJsselgemeenten

- Het aandeel van het bestand met een grote afstand tot de arbeidsmarkt is 42%. Bovendien heeft 51% langer dan 3 jaar een uitkering. Het bestand met een lange afstand tot de arbeidsmarkt is wel iets gedaald in 2021.
- Van het bestand heeft 44% geen startkwalificatie en voor 53% van het bestand geldt dat de taalbeheersing onvoldoende is. 22% is ouder dan 55 jaar en 72% daarvan heeft langer dan 3 jaar een bijstandsuitkering.
- 27,6% van de klanten hebben een arbeidsontheffing voornamelijk vanwege "dringende redenen", 14 % van deze klanten is duurzaam arbeidsongeschikt. Er zijn geen ontheffingen voor alleenstaande ouders met een jong kind. Het percentage arbeidsontheffingen is hoger dan het landelijke percentage (9,5%). Gedeeltelijk zegt het hoge aantal ontheffingen van de arbeidsverplichting iets over de het potentieel van het klantenbestand . Het hoge aantal ontheffingen wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de werkwijze van IJsselgemeenten. IJsselgemeenten heeft als doel nauwkeurig te om te gaan met ontheffingen zodat er steeds een actueel beeld is van de klanten. Dat betekent dat als klanten , vanwege individuele redenen, voor langere tijd 'met rust gelaten' worden, altijd een ontheffing van de arbeidsplicht geregistreerd wordt. In veel gemeenten wordt een klant een tijd 'met rust gelaten' zonder dat direct een ontheffing wordt geregistreerd. Daardoor kan er geen conclusie verbonden worden aan deze de vergelijking van het aantal

ontheffingen met andere gemeenten. Ook in de andere twee gemeenten binnen IJsselgemeenten is er sprake van een relatief hoger aantal ontheffingen.

Relatief veel klanten maken gebruik van een re-integratievoorzieningen

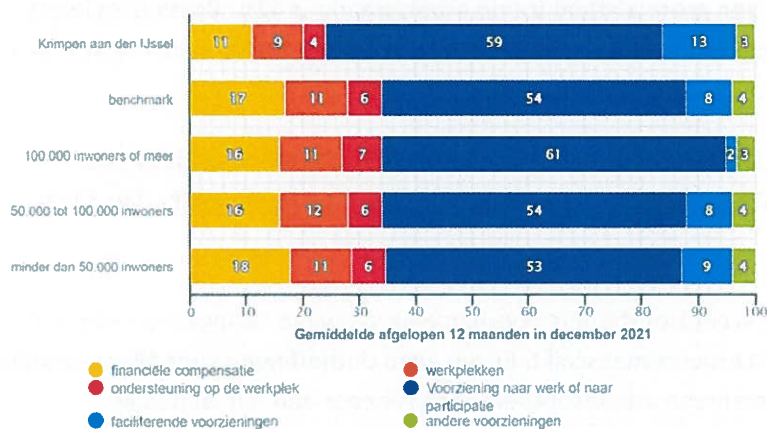
Krimpen aan den IJssel zet relatief veel re-integratievoorzieningen in vergeleken met het landelijk gemiddelde (grafiek 5). Van het bestand 82% is actief door deelname aan re-integratie, vrijwilligerswerk of mantelzorg.

Grafiek 5 aantal re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners 2020 -l 2021. Bron: CBS

Een relatief groot deel van de re-integratie wordt ingezet op een voorziening naar werk of participatie (grafiek 6). Al eerder is geconstateerd dat de uitstroom naar werk procentueel gelijk is aan het landelijke percentage van de uitstroom naar werk én dat de uitstroom duurzaam is.

Grafiek: Aantal re-integratie en werkvoorzieningen naar hoofdcategorie type voorziening (trend)

Grafiek 6 aantal re-integratie- en werkvoorzieningen naar hoofdcategorie voorziening. Bron: Divosa Benchmark 2021

Hoe korter de klant een bijstandsuitkering heeft hoe groter de kans op uitstroom: 48% van de uitstroom werk/scholing heeft korter dan een jaar een bijstandsuitkering en 30% van de uitstroom werk/scholing heeft 1-3 jaar een bijstandsuitkering

Inzet op de groep klanten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt draagt direct bij aan de afname van het klantenbestand en reductie van de kosten. Bovendien voorkomt dit een langer gebruik van bijstand

waardoor de kans op uitstroom af zou nemen. Om het tekort op de lange termijn te reduceren moet ook in gezet worden op klanten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt.

Het resultaat van de inzet op de groep met de langste afstand tot de arbeidsmarkt is niet in uitstroom te meten maar wel in het maken van een stap op de participieladder. Sinds 2020 wordt dit aan de deelnemende gemeenten in de GR IJsselgemeenten gerapporteerd in de vierjaarlijkse bestuursrapportages.

Stappen op de participieladder (exclusief uitstroom (trede 6)) 2021		
Gemeente	2020	2021
Capelle aan den IJssel	208	262
Krimpen aan den IJssel	58	70
Zuidplas	68	66
IJsselgemeenten totaal	334	398

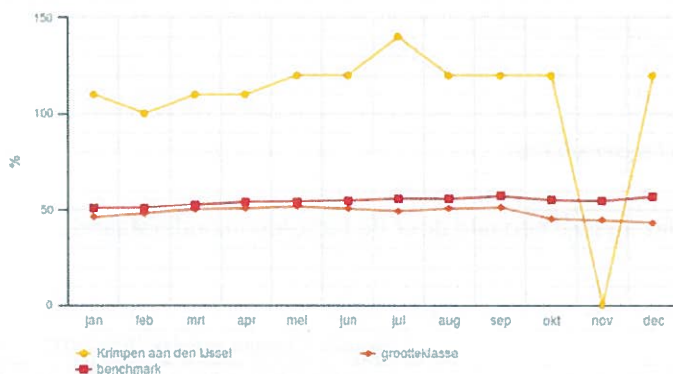
Tabel 3 Stappen op de participieladder. Bron: GR IJsselgemeenten

De beschikbaarheid van werk in de gemeente is onder het landelijk gemiddelde

De beschikbaarheid van werk in Krimpen is ruim onder het landelijk gemiddelde. De regionale arbeidsmarkt zou echter, zeker in de aantrekkende economie, ook aan bijstandsgerechtigden uit Krimpen aan den IJssel gelijke kansen moeten bieden. Daarbij valt wel aan te tekenen dat bijstandsgerechtigden veelal niet zonder meer inzetbaar zijn en een groot gedeelte van het bestand een grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft.

Voldoen aan de taakstelling beschut werk en een ruim aantal garantiebanen zorgt voor hoge kosten

De uitgaven voor loonkostensubsidie van de gemeente Krimpen aan den IJssel zijn relatief hoog. In onderstaande grafiek is het volume beschut werk als percentage van de taakstelling vergeleken met het de landelijke realisatie en de realisatie van gemeenten in dezelfde grootteklasse.

Grafiek 3 Volume beschut als percentage van het door het rijk vastgestelde taakstelling. Bron: Divosa benchmark 2021

Dat geldt ook voor eerdere jaren. Al jaren wordt voldaan aan de taakstelling beschut werk én is het aantal garantiebannen hoger dan waar het BUIG-budget in voorziet.

	Krimpen aan den IJssel			Landelijk			<50.000		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Loonkostensubsidie	10,7%	9,2%	7,4%	6,2%	5,4%	4,4%	11,4%	9,5%	4,7%

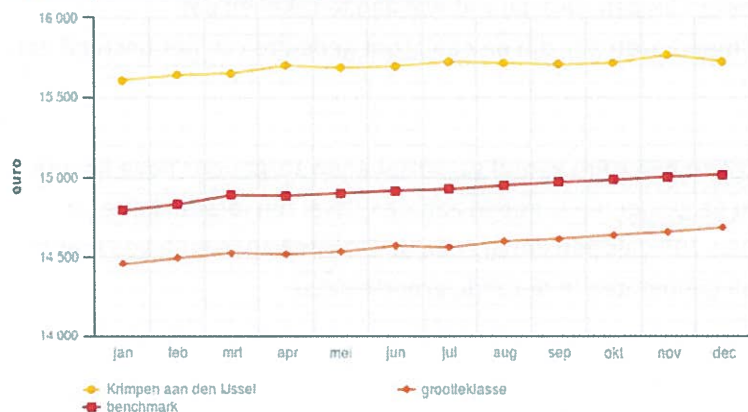
Tabel 2 Uitgaven loonkostensubsidie 2019-2021 als percentage van het volume BUIG

Slechts een derde van de doelgroep heeft een uitkering. De loonkostensubsidie zorgt daarmee dus niet voor een besparing op de uitkering. Met ingang van 2022 is de hoogte van de loonkostensubsidie gebaseerd op de realisatie. Dat zou kunnen bijdragen aan reductie van het tekort op het BUIG-budget. De begeleidingskosten worden niet naar rato vergoed. Deze worden betaald uit het participatiebudget en niet uit het BUIG-budget.

De prijs van de uitkering is relatief hoog

De gemiddelde prijs van de uitkering is relatief hoog (€ 15.312) ten opzichte van andere gemeenten. De gemiddelde prijs gedaald ten opzichte van 2020 (€ 15.551). De stijging is conform de stijging in andere gemeenten. In december is een lichte daling van de prijs per uitkering ingezet.

Grafiek 2.3: Ontwikkeling prijs uitkering BUIG jaartotaal

Grafiek 7 Ontwikkeling prijs van de uitkering. Bron: Divosa benchmark 2021

De prijs van de gemiddelde uitkering wordt onder andere bepaald door de factoren in onderstaande tabel.

	Toelichting	Situatie Krimpen aan den IJssel 2021
Samenlevingsvorm	Hoe meer uitkeringen aan alleenstaanden hoe lager de gemiddelde prijs	Het percentage echtparen is 14% en daarmee lager dan landelijk (17%) De samenlevingsvorm is daardoor geen goede verklaring voor de prijs van de uitkering
Kostendelers	Meerdere personen met een uitkering in 1 huis ontvangen een lagere uitkering	Dit percentage is gedaald van 13% begin 2021 naar 11% aan het einde van 2021. Landelijk is dit ook wat

		gedaald; van 12,5% naar 12% . In Krimpen gaat het bovendien om verhoudingsgewijs minder huishoudens met meer dan 2 kostendelers.
Inkomsten uit parttime werk, alimentatie, WW, ZW en WIA	Inkomsten worden in mindering gebracht op de uitkering	De jaarlijkse inkomsten per uitkering zijn vergelijkbaar met gemeenten met meer dan `100.000 inwoners: € 1.180 per jaar per uitkering maar fors lager dan landelijk: € 1.420 In het tweede half jaar 2021 zijn deze inkomsten aan het stijgen.
Percentage part-time werkende klanten	De inkomsten van het loon worden in mindering gebracht op de uitkering.	Het percentage part-time werkende klanten steeg in 2021 naar 8, 4 % in 2021 waardoor het percentage vergelijkbaar is met het landelijke niveau. De gemiddelde inkomsten van parttime werkende klanten zijn iets hoger dan landelijk.
Inkomsten debiteuren	Ontvangsten uit vorderingen	Het gemiddeld bedrag van vorderingen ontstaan door het overtreden van de inlichtingenplicht is fors lager dan landelijk. Het aantal terugvordering van een onterecht verstrekte uitkering is eveneens fors lager dan het gemiddelde. De incassoquote is vergelijkbaar met de gemiddelde incassoquote. Door de goede resultaten van de inzet op handhaving zijn er minder overtredingen en is het bedrag dat gemoeid is met deze overtredingen lager dan bij gemeenten in de benchmark.

Tabel 4 factoren van invloed op de prijs van de uitkering. Cijfers uit de Divosa Benchmark 2021

Corona zorgde voor verminderde intensiteit van de inzet

Ook in 2021 speelde corona nog een grote rol, met name in de eerste helft van 2021 bleef het moeilijk om kandidaten te plaatsen op werkervaringsplekken of om trainingen te geven.

Conclusie ten aanzien van de oorzaken van het tekort

Samenvattend zijn de oorzaken van het tekort:

- In 2021 een relatief hoge instroom van statushouders door het wegwerken van de achterstand in de huisvesting in 2020;
- Een positief saldo ten aanzien van verhuizingen van huishoudens met een bijstandsuitkering, mogelijk als gevolg van het relatief hoge percentage sociale huurwoningen;
- Een relatief hoog aandeel van de instroom in 2021 is veroorzaakt door beëindiging voorliggende voorziening, waarschijnlijk betreft het instroom vanuit de WW;
- En relatief hoge prijs per uitkering;

- Hogere kosten voor loonkostensubsidie door te voldoen aan de taakstelling beschut werk en het realiseren van een meer dan gemiddeld aantal garantiebannen;
- Het bestand kent een steeds groter aandeel van klanten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt, trajecten die voor deze groep ingezet worden zijn duurder en het duurt langer voordat deze leiden tot uitstroom. Voor een gedeelte van deze groep is participatie door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk het hoogst haalbare;
- Doordat de coronacrisis in de eerste helft van 2021 het maar beperkt mogelijk maakte om klanten een cursus of werkervaringsplek aan te bieden is er voor klanten vertraging ontstaan in het proces van toeleiding naar werk of participatie.

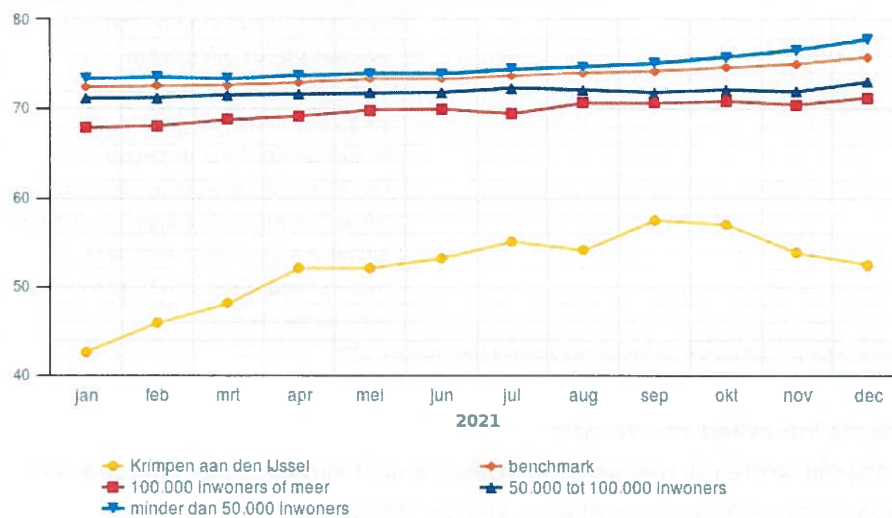
A2. Analyse van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren

De afgelopen jaren zijn er verschillende maatregelen getroffen om te komen tot een tekortreductie.

1 Hoogwaardig handhaven

Het handhavingsmethodiek Hoogwaardig Handhaven (2017) is gericht op het voorkomen van onterechte instroom door goede screening en beoordeling bij de aanvraag, voorlichting, goede dienstverlening en strikte handhaving.

Grafiek: Percentage toegekende aanvragen algemene bijstand

Grafiek 8 percentage toegekende aanvragen 2021. Bron: Divosa benchmark 2021

Uit de vergelijking met andere gemeenten blijkt dat een significant lager percentage van de aanvragen wordt toegekend als gevolg van goede voorlichting en een nauwkeurige beoordeling van de aanvraag. Het percentage toegekende uitkeringen ligt al vanaf 2018 rond de 50%. Het gaat hier om het voorkomen van een onterechte aanvraag; wie recht heeft op een uitkering krijgt die ook. In combinatie met goede voorlichting voorkomt deze aanpak onterecht toegekende uitkeringen en daarmee ook terugvorderingen van onterecht toegekende uitkeringen. Dit leidt daardoor dus ook tot lagere inkomsten van debiteuren.

Ook strikte handhaving maakt onderdeel uit van Hoogwaardig Handhaven. Dat leidde het eerste jaar van invoering van de methodiek tot een toename van 64% van het aantal beëindigde uitkeringen en een

toename van 74% van het aantal terugvorderingen ten opzichte van het jaar daarvoor. In de jaren er na is het aantal beëindigde uitkeringen en het aantal terugvorderingen redelijk constant gebleven.

Goede dienstverlening is randvoorwaardelijk voor rechtvaardige handhaving. Onderdeel daarvan is de invoering in 2017 van de "Omgekeerde Toets"; het toepassen van individueel maatwerk waar nodig door te kijken wat de klant nodig heeft en pas daarna te bedenken hoe dat binnen de wettelijke kaders is in te passen. Dat verbetert de dienstverlening maar zorgt ook dat re-integratie niet gefrustreerd wordt door problemen op andere leefgebieden, zoals bijvoorbeeld schulden of gezondheid, die maken dat klanten zich niet kunnen concentreren op hun inzet voor re-integratie. Om de kwaliteit van de dienstverlening te bewaken wordt 2 jaarlijks een onafhankelijk klanttevredenheidsonderzoek (KTO) uitgevoerd. De uitkomst wordt gebruikt om de dienstverlening indien nodig aan te passen. De cijfers uit de KTO's - 2017: 7,1 | 2019: 7,4 | 2021: 7,3 - zijn tot nu toe goed. De uitkomst wordt bevestigd door een zeer beperkt aantal ontvangen klachten en bezwaren.

Goede voorlichting is eveneens onderdeel van de aanpak. Goede voorlichting draagt bij aan een beter begrip van rechten en plichten, bevordert gebruik van voorzieningen voor minima en voorkomt ook problemen op andere leefgebieden. Daarom wordt er sinds 2018 een informatiemap verstrekt aan de nieuwe klanten. In de map zit niet alleen informatie over de rechten en plichten maar ook over lokale minimaregelingen en lokale onafhankelijke cliëntondersteuning op verschillende leefgebieden. Het effect daarvan is lastig te meten. We zien, tot 2020, een toename in het gebruik van het Voorzieningsfonds voor culturele en sportieve activiteiten voor zowel volwassenen als kinderen. Het gebruik nam af in 2020 en 2021 omdat er minder mogelijkheden waren om deel te nemen aan culturele of sportieve activiteiten of verenigingen.

2 Sluitende aanpak jongeren: samenwerking Speciaal onderwijs en praktijkscholen, zoekperiode, en "dedicated" casemanagers

Scholen in het praktijk onderwijs en het Speciaal Onderwijs worden actief benaderd om een half jaar voor uitstroom te melden welke leerlingen uitstromen met een vervolg richting arbeid. Op die manier kan vroegtijdig onderzocht worden welke mogelijkheden passend zijn voor de leerling.

Jongeren onder de 27 jaar moeten nadat geconcludeerd is dat er recht is op een uitkering eerst 4 weken zelf op zoek naar werk. In het rapport "Bijstand op afstand" uit 2019 concludeerde de rekenkamer dat na invoering van de zoekperiode voor jongeren het percentage jongeren dat (alsnog) een beroep deed op bijstand in Krimpen aan den IJssel fors daalde. Het percentage toegekende uitkeringen aan jongeren daalde na invoering van 68% naar 13%.

Overigens is de zoekperiode voor jongeren afgeschaft tijdens de coronacrisis en geldt de maatregel niet voor kwetsbare jongeren, jongeren met een arbeidsbeperking en jongeren uit de groep gehuisveste statushouders in het kader van de taakstelling huisvesting vergunninghouders.

Jongeren worden zo snel en intensief mogelijk begeleid naar werk of opleiding waarbij gebruik gemaakt wordt van "dedicated casemanagers". De aanpak is gebaseerd op maatwerk waarbij onder andere een

matchingstool gericht op het in kaart brengen van competenties, studiekeuze en beroepsvoorkeuren wordt gebruikt.

De sluitende aanpak zorgt er voor dat het aandeel jongeren in de bijstand rond de 7% is. Hogere percentages in de afgelopen periode werden veroorzaakt door een hoge instroom van jonge statushouders waarbij het niet mogelijk is hen direct toe te leiden naar werk of opleiding.

3 Voorkomen instroom vanuit de WW: WW@work

Met het UWV wordt sinds 2019 samengewerkt in het voorkomen van instroom vanuit de WW naar de bijstand. Klanten met een WW-uitkering, en een hoge kans op instroom in de bijstand, worden een half jaar voor het beëindigen van de WW door de uitvoeringsorganisatie GR IJsselgemeenten ondersteund bij het vinden van werk. Op die wijze wordt instroom in de bijstand voorkomen. In 2019 vonden zo 10 klanten uit Krimpen aan den IJssel een baan en in 2020 waren dat er 12. In 2021, met name in het vierde kwartaal, was de uitstroom via WW@work lager omdat door de aantrekkende economie klanten uitstroomden voordat zij in contact kwamen met WW@work. Er stroomden 6 klanten door naar een baan.

Ook deze relatief lage aantallen als gevolg van de aanpak WW@work maken een verschil voor het volume en dragen daardoor bij aan de tekortreductie. Het voorkomen van een instroom van 6 klanten betekent een behoorlijke reductie in de uitgaven. Uitgaande van de gemiddelde prijs van de uitkering bedraagt een reductie maximaal $6 \times \text{€}15.312 = \text{€}91.872$ op jaarbasis. Voor het gemak is er bij deze indicatie niet gerekend met de werkelijke kosten; de kosten van een uitkering in enig jaar zijn uiteraard afhankelijk van de gezinssamenstelling en het aantal maanden dat de uitkering ontvangen wordt.

4 Pilot FIP aanpak, frequente intensieve persoonlijke gesprekken met een vaste casemanager.

In 2017 is gestart met de Pilot FIP-project, waarbij frequent, intensief en persoonlijk contact met cliënten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt onderhouden wordt. In deze aanpak vinden er minimaal 4 maal per jaar persoonlijke gesprekken plaats met een vaste casemanager. De gesprekken beperken zich niet tot de uitkering maar gaan over alle leefgebieden.

In 2017 is gestart met deelname aan de pilot FIP in samenwerking met de Erasmus Universiteit Rotterdam. In het onderzoek naar de effecten in 2019 concludeert de Erasmusuniversiteit dat de uitstroom naar werk niet afwijkt van de controle groep, maar dat het wel een significant verschil in sociale activatie teweeg brengt ten opzichte van de reguliere dienstverlening in de controle groep. Binnen IJsselgemeenten leidde het, in tegenstelling tot andere gemeenten niet tot meer beëindigingen doordat er geen recht bleek te bestaan op een uitkering. Casemanagers signaleerden wel dat zij onbedoelde overtredingen van de inlichtingenplicht voorkwamen.

Binnen IJsselgemeenten was er in de pilot groep, ten opzichte van de controlegroep, een verdubbeling van het aantal klanten dat actief was als vrijwilliger of mantelzorger. Ook de deelname aan trajecten was ruim twee maal hoger dan in de controlegroep, met name de deelname aan de "Van Klacht naar Kracht" trainingen was hoger.

Het effect op de tekortreductie is op korte termijn gering; de beoogde doelgroep heeft een erg lange afstand tot de arbeidsmarkt en een traject naar uitstroom is in dat geval langdurig, áls uitstroom al mogelijk is. Dit soort interventies is gericht op afname van het aandeel klanten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt en essentieel om op de langere termijn tekort reductie te bewerkstellingen.

5 Extra inzet op vrijwilligerswerk

In 2020 is de capaciteit binnen de uitvoering uitgebreid door de aanstelling van een vrijwilligers coördinator. Daarmee wordt beoogd om meer klanten op een passende plek vrijwilligerswerk te laten doen waardoor zij een stap dichterbij komen naar werkervaringsplaatsen of re-integratietrajecten. Vrijwilligerswerk wordt met name in gezet voor klanten met een wat langere afstand tot de arbeidsmarkt. Voor sommigen onder hen zal dit het hoogst haalbare zijn en is het een vorm van tegenprestatie. Voor anderen is het een tussenstap naar een langer traject richting uitstroom.

Het effect van deze inzet is dat er meer vrijwilligerswerkplaatsen beschikbaar komen die beter passen bij de ontwikkeling en mogelijkheden van de klanten. Het draagt daardoor op de korte termijn niet bij aan een tekortreductie door uitstroom. De aanpak draagt in belangrijke mate bij aan uitstroom op de langere termijn en de daling van het aantal klanten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt.

6 Extra inzet op taal

Extra inzet op taalbeheersing is nodig omdat een groot aandeel van het bestand (44%) de Nederlandse taal onvoldoende beheerst. Voor een gedeelte betreft dit klanten die deelnemen aan een inburgeringstraject en voor een gedeelte gaat het om klanten die het inburgeringsexamen hebben behaald maar de taal nog onvoldoende beheersen of teruggezet zijn in het taalniveau. Een klein gedeelte betreft klanten waarvoor geldt dat zij moeite hebben met taalbeheersing ondanks dat Nederlands hun moedertaal is. Vanaf 2018 is een verbinding gemaakt met de uitvoering van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) door input van de GR IJsselgemeenten bij de inkoop en toeleiding van de WEB-trajecten NT2. Daarnaast worden klanten actief geïnformeerd over het lokale taalaanbod, zijn casemanagers getraind op het herkennen van laaggeletterdheid en wordt de taalmeter ingezet bij de aanvraag van een uitkering. Er is in de organisatie bovendien een procesmanager Taal aangesteld om de toeleiding naar taaltrajecten te ondersteunen.

Desondanks daalt het aandeel van klanten waarvan de taalbeheersing niet of nauwelijks. Gedeeltelijk is dat te verklaren omdat, door de huisvesting van statushouders, er klanten met onvoldoende taalbeheersing blijven instromen. Daarnaast is dit de groep die het minst gemakkelijk uitstroomt en die dus langere tijd gebruik blijven maken van een uitkering.

7 Extra inzet op uitstroom naar part-time werk

Er is extra ingezet op gedeeltelijke uitstroom naar parttime werk, als opstap naar volledige uitstroom, door inkomstenvrijlating op het maximaal toegestane vrij te laten bedrag en tijdsduur vast te stellen, een simpele en verkorte aanvraagperiode te hanteren voor klanten bij beëindiging van (parttime) werk en te voorzien in extra voorlichting over deze aanpak. Het beleid is geharmoniseerd voor de regio Rijnmond. Deze aanpak leidde in tot relatief hoger percentages parttime werk: van 6,7 % in 2018 naar 8,7 % in

2019. In 2020 zakte het percentage naar 3,6 % als gevolg van de coronacrisis maar in 2021 was er sprake van een snelle stijging van 4,2 % naar 8,4 % in het eerste kwartaal.

De inkomsten uit parttime werk worden in mindering gebracht op de uitkeringen en meer parttime werk zorgt er daarom voor dat de gemiddelde prijs van de uitkering daalt. De prijsontwikkeling van de uitkering is echter van meer factoren afhankelijk zoals de ontwikkeling van het minimumloon en de hoogte van terugvorderingen.

8 Intensieve samenwerking in de regio Rijnmond in het Regionaal werkbedrijf

Op grond van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI), werken gemeenten, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), sociale partners en het onderwijs samen in het Regionaal Werkbedrijf Rijnmond voor de invulling van garantiebanen en dienstverlening aan werkgevers. Doel van de samenwerking is om meer mensen aan het werk te helpen en te houden. De samenwerking is eind 2014 geformaliseerd door ondertekening van een intentieverklaring. Eind 2021 is deze vervangen door een samenwerkingsovereenkomst als gevolg van de wijzigingen in de Wet SUWI. De uitvoering is belegd bij het Werkgeversservicepunt. De deelnemende gemeenten leveren capaciteit voor de uitvoering. De aanpak is ingedeeld in thema's:

- Harmonisatie

Het project harmonisatie beoogt de werkgeversdienstverlening uniformer te maken. In 2020 zijn vrijwel alle instrumenten als loonkostensubsidie, jobcoaching en voorlichting over belastingvoordelen, subsidiemogelijkheden en de no-riskpolis geharmoniseerd.

- Transparantie

Het zichtbaar maken van werkzoekenden. Gedurende de coronacrisis is de inzet op HalloWerk verhoogd. Via dit systeem kunnen klant en vacature snel aan elkaar worden gekoppeld. De arbeidsmarktregio Rijnmond is een van de pilotregio's in het kader van het landelijk VUM-programma. VUM staat voor Verbeteren Uitwisseling Matchingsgegevens en is een programma van VNG, UWV en het ministerie van SZW. Doelstelling is om mogelijk te maken dat gemeenten, UWV, WSP's, SW-bedrijven, re-integratiebureaus en private partijen elkaars profiel- en vacaturegegevens (matchingsgegevens) kunnen benutten.

- Matching

Het opstellen van geüniformeerde profielen voor werkzoekenden gericht op capaciteiten. Binnen het project match zijn de profielen in 2021 regionaal vastgesteld. Er zijn leerwerkakkoorden gesloten in 2020 en 2021 voor de samenwerking tussen onderwijs, UWV, werkgevers en uitvoeringsorganisaties van de participatiewet.

- Herkenbaarheid Werkgeversservicepunt

Gericht op de herkenbaarheid van de dienstverlening. Op regionaal niveau worden afspraken gemaakt die lokaal worden uitgevoerd onder de naam van het Werkgeversservicepunt.

- Social Return

Nadat de regels voor Social Return zijn geharmoniseerd is er in 2021 een registratiesysteem ingevoerd waar alle gemeenten mee moeten gaan werken om de inzet van Social Return te bewaken en de mogelijkheden voor de uitvoering inzichtelijk te maken.

De samenwerking in de regio maakt een intensievere aanpak van werkgeversbenadering, werktoeleiding en ontwikkeling van instrumenten mogelijk die door afzonderlijke gemeenten niet in dit tempo en op dit niveau gerealiseerd kon worden. De effecten daarvan op de tekortreductie zijn lastig te meten. Niet alleen omdat de samenwerking zich uitstrekt over verschillende terreinen maar ook omdat de rapportage van de regio gericht is op regionale effecten en, voor bijvoorbeeld de Leerwerkakkoorden, nog in ontwikkeling is.

9 Extra inzet arbeidsmakelaars statushouders en arbeidsbeperkten vanaf 2020

Omdat het aandeel statushouders en arbeidsbeperkten in het bestand toeneemt is er vanaf 2020 extra capaciteit ingezet voor de arbeidstoeleiding voor statushouders en arbeidsbeperkten in de vorm van een arbeidsmakelaar voor beide doelgroepen. Het effect is een goede vervulling van beschermt werk en een groot aantal garantiebanen. Het aantal statushouders in de bijstand is gedaald van 92 in 2019, naar 88 in 2020 en 76 in 2021.

Voor wat betreft statushouders zijn extra trajecten ingekocht bij de Werkclub (training, stage en coaching bij uitstroom naar werk) en bij Veldwerk, een uitzendbureau dat – onder andere- kandidaten van gemeenten met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleid naar een baan in de Glastuinbouw, AGF, Food of Logistiek door middel van een proefplaatsing met een arbeidsovereenkomst als doel.

10 Aangepaste dienstverlening als gevolg van Corona

Om te zorgen dat de dienstverlening in 2020 doorgang kon blijven vinden tijdens de coronacrisis is deze zo veel mogelijk gedigitaliseerd. Klantcontacten vonden plaats via beeldbellen, trainingen werden waar mogelijk digitaal aangeboden. In plaats van gesprekken met de klant te houden in de spreekkamer is “wandelen met de klant” ingezet waarbij een gesprek met de klant tijdens een wandeling plaats vond. Voor de huisbezoeken is de “zelfinspectieapp” ontwikkeld, er is mee geëxperimenteerd in 2020.

A3. Gehanteerde bronnen die bij de analyse (A1) zijn gebruikt.

Benchmark Divosa 2021

Kwartaalrapportages 2019- 2021 afdeling Sociale zaken IJsselgemeenten

Waarstaatjegemeente

De Spanningsindicator arbeidsmarkt van het UWV

De effecten van klantcontacten in de Participatiewet, Evaluatie van het project Frequent, Intensief en Persoonlijk (FIP) klantcontact bij de intergemeentelijke dienst IJsselgemeenten W. A. (Sanne) van der Valk, MSc. Prof. Dr. H. J. M. (Menno) Fenger, Erasmus University Rotterdam. Juli, 2019

Tool gemeentelijke maatregelen tekortreductie

Rapportages regionaal Werkbedrijf Rijnmond 2021

B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke interne (B1) en externe maatregelen (B2) zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt aan de hand van drie vragen beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe bron heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

Bij zowel B1 als B2 wordt onderscheid gemaakt of de maatregel al dan niet wordt voortgezet of nieuw is.

OPMERKING COLLEGE: Voor de voortgezette maatregelen die bij onderdeel B worden beschreven geldt dat deze ook zijn beschreven onder A2. Onder A2 wordt namelijk gevraagd naar het effect van de maatregelen die ingezet zijn in de jaren vóór 2021. Onder B1 wordt gevraagd naar de maatregelen die vóór 2021 zijn ingezet en voortgezet in 2021. Een verwijzing volstaat niet omdat bij de toetsing van de aanvraag specifiek gelet wordt of het college zowel onder A als ook onder B de genomen maatregelen én de effecten daarvan heeft opgenomen.

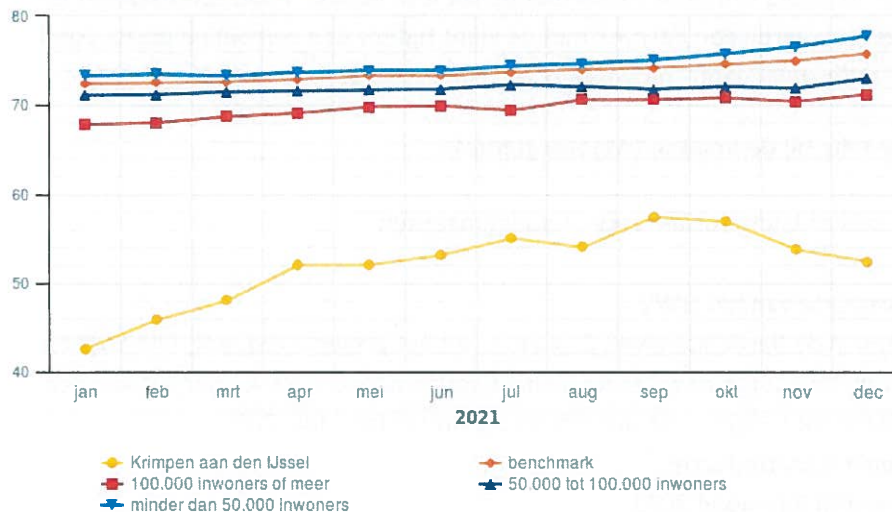
B1. Beschrijving getroffen interne maatregelen

Voor 2021 getroffen maatregelen, die dit jaar zijn voortgezet:

1 Hoogwaardig Handhaven

Het handhavingsbeleidsplan Hoogwaardig Handhaven (2017) is gericht op het voorkomen van onterechte instroom door goede screening en beoordeling bij de aanvraag, voorlichting, goede dienstverlening en strikte handhaving. De effecten hiervan zijn zodanig dat deze aanpak een structurele plaats heeft gekregen in de uitvoering.

Grafiek: Percentage toegekende aanvragen algemene bijstand

Grafiek: Percentage toegekende aanvragen 2021. Bron: Divosa benchmark 2021

Uit de vergelijking met andere gemeenten blijkt dat een significant lager percentage van de aanvragen wordt toegekend. Het percentage toegekende uitkeringen ligt vanaf 2018 rond de 50%. Het gaat hier om het voorkomen van een onterechte aanvraag; wie recht heeft op een uitkering krijgt die ook. In combinatie met goede voorlichting voorkomt deze aanpak onterecht toegekende uitkeringen en daarmee ook terugvorderingen van onterecht toegekende uitkeringen.

Ook strikte handhaving maakt onderdeel uit van deze methode. Dat leidde het eerste jaar tot een toename van 64% van het aantal beëindigde uitkeringen en een toename van 74% van het aantal terugvorderingen ten opzichte van het jaar daarvoor. Dat verschil is de jaren er na redelijk constant gebleven.

Goede dienstverlening is randvoorwaardelijk voor rechtvaardige handhaving. Onderdeel daarvan is de invoering in 2017 van de "Omgekeerde Toets", het toepassen van individueel maatwerk waar nodig door te kijken wat er nodig is en pas daarna hoe dat binnen de wettelijke kaders is in te passen. Dat verbetert de dienstverlening maar zorgt ook dat re-integratie niet gefrustreerd wordt door problemen op andere leefgebieden, zoals bijvoorbeeld schulden of gezondheid, die maken dat klanten zich niet kunnen concentreren op hun inzet voor re-integratie.

Ook goede voorlichting is onderdeel van de aanpak. Dit draagt bij aan een beter begrip van rechten en plichten maar voorkomt ook problemen op andere leefgebieden. Daarom wordt er sinds 2018 een informatiemap verstrekt aan de nieuwe klanten met daarin niet alleen informatie over de rechten en plichten maar ook over lokale minimaregelingen en lokale onafhankelijke cliëntondersteuning op verschillende leefgebieden. Het effect daarvan is lastig te meten. We zien wel dat er een toename is in het gebruik van het voorzieningenfonds voor culturele en sportieve activiteiten voor zowel volwassenen als kinderen. Overigens nam de deelname, als gevolg van de coronacrisis, af in 2020 en 2021.

Om de kwaliteit van de dienstverlening te bewaken wordt 2 jaarlijks een onafhankelijk klanttevredenheidsonderzoek (KTO) uitgevoerd. De uitkomst wordt gebruikt om de dienstverlening indien nodig aan te passen. De cijfers uit de KTO's (7,1 in 2017, 7,4 in 2019, 7,3 in 2020) zijn tot nu toe goed. De uitkomst van de KTO's wordt bevestigd door een zeer beperkt aantal klachten - 23 klachten op 50.000 klantcontacten in 2021- en bezwaren. In 2021 zijn er 395 bezwaren ingediend op 14.000 beschikkingen, 3,5 % van de bezwaren is gegrond.

De aanpak zal niet leiden tot een verdere tekortreductie maar draagt in belangrijke mate bij aan het voorkomen van een toename van klanten en kosten. Voor 2022 wordt wel ingezet op een verhoging van het aantal handhavings- en heronderzoeken met 50%.

2 Sluitende aanpak jongeren: samenwerking Speciaal onderwijs en praktijkscholen, zoekperiode, en "dedicated" casemanagers

Deze maatregel is eigenlijk een samenhangend pakket van maatregelen dat vanaf 2019 zijn effectiviteit heeft bewezen. De maatregel is een geheel van verschillende maatregelen waarbij geput is uit voorbeelden en ideeën van zowel anderen als de eigen uitvoeringsorganisatie. De aanpak is misschien

niet uitsluitende te classificeren als een “interne maatregel” maar wel sinds een aantal jaar een geïnternaliseerde aanpak:

- Speciaal Onderwijs en Praktijkscholen worden actief benaderd om een half jaar van te voren te melden welke leerlingen zullen uitstromen met een vervolg richting arbeid. Op die manier kan vroegtijdig onderzocht worden welke mogelijkheden er zijn.

- Jongeren onder de 27 jaar moeten nadat geconcludeerd is dat er recht is op een uitkering eerst 4 weken zelf op zoek naar werk. In haar rapport “Bijstand op afstand” uit 2019 concludeerde de rekenkamer dat na invoering van de zoekperiode voor jongeren het percentage jongeren dat (alsnog) een beroep deed op bijstand fors daalde. Het percentage toegekende uitkeringen aan jongeren daalde van 68% naar 13%. Overigens is de zoekperiode afgeschaft in de coronacrisis en geldt de maatregel niet voor kwetsbare jongeren, jongeren met een arbeidsbeperking en statushouders.

- Jongeren worden zo snel en intensief mogelijk begeleid naar werk of opleiding waarbij gebruik gemaakt wordt van “dedicated casemanagers”. De aanpak is gebaseerd op maatwerk waarbij onder andere een matchingstool gericht op het in kaart brengen van competenties, studiekeuze en beroepsvoorkeuren wordt gebruikt.

De sluitende aanpak zorgt er voor dat het aandeel jongeren in de bijstand rond de 7% is. Hogere percentages in de afgelopen periode werden veroorzaakt door een hoge instroom van jonge statushouders waarbij het niet mogelijk is hen direct toe te leiden naar werk of opleiding.

3 Extra inzet op vrijwilligerswerk

De extra capaciteit voor de vrijwilligerscoördinator is in 2021 verdubbeld met als doel nog meer klanten toe te liden naar vrijwilligerswerk en daarmee een stap te laten zetten in de richting van uitstroom of in ieder geval als een passende tegenprestatie.

Het draagt daardoor op de korte termijn niet bij aan een tekortreductie door uitstroom maar is essentieel voor de aanpak om het aantal klanten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt te reduceren en hen zo op termijn wél te laten uitstromen. Door de coronacrisis heeft dit in 2021 niet tot het gewenste resultaat geleid. In 2022 is de extra inzet gecontinueerd conform de capaciteit in 2020 namelijk 1 fte voor een vrijwilligerscoördinator.

4 Extra inzet arbeidsmakelaars statushouders en arbeidsbeperkten

Omdat het aandeel statushouders en arbeidsbeperkten in het bestand toeneemt is er vanaf 2020 extra capaciteit ingezet voor de arbeidstoeleiding voor statushouders en arbeidsbeperkten in de vorm van een arbeidsmakelaar voor beide doelgroepen. Het effect is een goede vervulling van beschut werk en een groot aantal garantiebanen. Het aantal statushouders in de bijstand is gedaald van 92 in 2019, naar 88 in 2020 en 76 in 2021.

Voor wat betreft statushouders zijn extra trajecten ingekocht bij de Werkclub (training, stage en coaching bij uitstroom naar werk) en bij Veldwerk, een uitzendbureau dat – onder andere- kandidaten

van gemeenten met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleid naar een baan in de Glastuinbouw, AGF, Food of Logistiek door middel van een proefplaatsing met een arbeidsovereenkomst als doel.

5 Aanpassing van de dienstverlening tijdens de Coronacrisis vanaf 2020

De wekwijze van de dienstverlening moest, evenals in veel andere organisaties, aangepast worden als gevolg van de coronamaatregelen. Trainingen en klantgesprekken konden vanwege de maatregelen uiteraard slechts in beperkte vorm doorgaan, daar waar mogelijk werden deze digitaal gehouden. De situatie leidde echter ook tot creatieve nieuwe werkvormen. Bij de intake zijn bijvoorbeeld gestart met het door de klant zelf laten invullen van diens diagnose. Dit beviel goed bij zowel de klanten als de casemanagers.

Een andere nieuwe werkvorm is het 'Wandelen met de klant'. Hierbij maken een casemanager en een klant samen een wandeling in de buitenlucht. Tijdens de wandeling komen de re-integratie en de persoonlijke situatie van de klant ter sprake. De ervaring van casemanagers is positief; klanten zijn opener dan bij een gesprek in de spreekkamer en het fysiek in beweging komen is ook bevorderlijk voor het welzijn van de klant. Uiteraard is deze methode wel tijdsintensiever voor de casemanagers, dus deze wordt zeer gericht ingezet.

Daarnaast werden de landelijke regelingen TOZO en TONK uitgevoerd. Daarbij is bovendien extra aandacht besteed aan het signaleren oppakken en voorkomen van schulden bij ZZPers.

Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet dit jaar:

1 Aangepaste dienstverlening tijdens de Coronacrisis

Doordat het in de tweede helft van 2021 weer mogelijk was om fysieke trainingen te geven en gesprekken te voeren zijn fysieke gesprekken en trainingen weer opgepakt. Dat geldt niet voor alle maatregelen omdat deze een toevoeging blijken in het instrumentarium. Soms kunnen digitale trainingen voor bepaalde groepen en onder voorwaarden juist te verkiezen zijn boven fysieke trainingen. En zo blijkt bijvoorbeeld het invullen van het diagnoseformulier door de klant een goede voorbereiding op het diagnose gesprek dat over het algemeen gewaardeerd wordt door de klanten en tijd bespaart in het gesprek.

De methode "Wandelen met de klant" is een instrument dat meer opleverde dan gesprekken in de spreekkamer en zal gericht ingezet worden.

Maatregelen die nieuw zijn getroffen dit jaar:

1 Extra klanttevredenheidsonderzoek (KTO)

Omdat de dienstverlening als gevolg van de coronacrisis steeds digitaler is geworden is er door de GR IJsselgemeenten in vanaf eind 2020 tot en met begin 2021 een extra KTO uitgevoerd om te beoordelen of de dienstverlening nog steeds voldeed aan de verwachtingen van de klanten. De uitkomst van het KTO was een waarderingscijfer van 7,3. Opvallend was dat veel klanten de extra digitale mogelijkheden zeer waardeerden. Het volgende KTO wordt conform afspraken, over 2 jaar opnieuw uitgevoerd.

2 Invoering Zelfinspectie app

Met deze app voert een klant aan de hand van een sturende vragenlijst 'zelf' zijn huisbezoek uit. Hierbij wordt de klant bijvoorbeeld gevraagd naar het aantal kamers en de stand van de water- en elektriciteitsmeters. Ook dient de klant bijvoorbeeld foto's te maken van een specifieke ruimte. De app is ontwikkeld om handhavers te ondersteunen bij het afleggen van huisbezoeken, maar op verzoek van IJsselgemeenten is de app uitgebreid met de mogelijkheid voor klanten om deze zelf in te vullen. Door deze app konden zij, volledig coronaproof, controles uitvoeren bij vermoedens van fraude. Nadat uit een experiment in 2020 is gebleken dat de app werkte is deze in 2021 breder ingezet. Het effect daarvan was dat de controles in het kader van handhaving ook tijdens de lock-down door konden gaan en n t niet het gestelde jaardoel van 500 handavings- en heronderzoeken gehaald werd.

3 Actieprogramma armoede en schulden

Begin 2021 is het actieprogramma Armoede en Schulden opgesteld. Armoede en schulden veroorzaken stress en cognitieve achteruitgang. Daarmee heeft dat niet alleen een negatief effect op het welzijn van mensen, het leidt tot slechtere prestaties en kan leiden tot uitval bij werk, opleiding en ontwikkeling. Een goede aanpak zal daarom ook de kansen op succes bij re-integratie verhogen.

Het actieprogramma richt zich op toegankelijkheid van voorzieningen, het voorkomen van schulden, vroegsignalering, een goede aanpak van schuldhulpverlening en nazorg. De GR IJsselgemeenten is betrokken in de aanpak van armoede en schulden door de uitvoering van de participatiewet, de uitvoering van minimaregelingen, de uitvoering van het traject minnelijke schuldhulpverlening en doordat zij informeren en adviseren aan hun klanten op dit gebied.

De aanpak zal bijdragen aan het voorkomen van schulden en een verbeterde vroegtijdige inzet van schuldhulpverlening. Dat zal voor klanten met schulden en een uitkering er voor zorgen dat zij zich sneller kunnen concentreren op re-integratie. Omdat er vaak sprake is van problemen op meerdere leefgebieden, al dan niet ontstaan door diezelfde schulden, is een snel resultaat op het gebied van (gedeeltelijke) uitstroom naar werk van uitkeringsgerechtigden niet te verwachten.

4 Inzet op taal en statushouders

De taakstelling huisvesting statushouders neemt toe. Het aandeel klanten in het bijstandsbestand met een beperkte taalbeheersing is groot en er blijven klanten instromen. De inzet op taalverwerving blijft van belang. Naast de inzet van de taalmeter, de verbinding met lokaal en regionaal taalaanbod is in 2021 ook intensief meegewerkt aan de voorbereiding op de nieuwe wet inburgering. Binnen de nieuwe Wet inburgering is IJsselgemeenten verantwoordelijk voor het doorbetalen van de vaste lasten als onderdeel van het onderdeel financieel ontzorgen. Tijdens het inburgeringstraject worden de casemanagers op verschillende momenten betrokken in aanloop naar de re-integratie die ingezet wordt naast het taaltraject. Een nauwe betrokkenheid in de voorbereiding zal de uitvoering soepeler laten verlopen.

Er is blijvende aandacht voor het inkopen van de juiste trajecten voor statushouders. De inzet van de arbeidsmakelaar statushouders is gecontinueerd in 2021 en zal ook gecontinueerd worden in 2022.

5 Intensievere begeleiding aan de poort vanaf 2022

In 2022 wordt nog intensiever ingezet op voorkomen van instroom door het naar werk begeleiden van (aanstaande) klanten. Op het moment van aanvragen zijn zij vaak namelijk het meest kansrijk bij het vinden van nieuw werk. Hun arbeidsverleden en werknemersvaardigheden zijn dan immers nog actueel. De huidige vraag op de arbeidsmarkt biedt de mogelijkheid om al tijdens het aanvraagproces passende vacatures voor te leggen. Als er op dat moment al gelijk een match tot stand komt, dan voorkomt dat instroom in de uitkering.

Onderdeel van de aanpak is de verkenning van het creëren van een aantal betaalde banen bij Promen zodat daarmee een aantal aanvragers direct naar betaald werk kunnen worden toegeleid.

B2. Beschrijving getroffen externe maatregelen

Elke getroffen maatregel wordt beschreven met de naam van de maatregel, een omschrijving van de maatregel en gevolgd door de antwoorden op elk van de volgende drie vragen t.a.v. die maatregel:

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Maatregelen die in voorgaande jaren zijn getroffen en dit jaar zijn voortgezet

1. FIP-Aanpak

De FIP aanpak is een aanpak waarbij frequent, intensief en persoonlijk contact met cliënten, met een lange afstand tot de arbeidsmarkt, onderhouden wordt. In deze aanpak vinden er minimaal 4 maal per jaar persoonlijke gesprekken plaats met een vaste casemanager. De gesprekken beperken zich niet tot de uitkering maar gaan over alle leefgebieden.

a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

De FIP-methode is ontwikkeld in de samenwerking tussen Hoogleraar Menno Fenger (Erasmus Universiteit Rotterdam) en SV Land Specialisten Sociale Zekerheid. Menno Fenger testte de FIP-methode vanaf 2013 in de gemeenten Brabantse Wal (Bergen op Zoom) en Oegstgeest.

b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

Uit het onderzoek naar aanleiding van de uitvoering van de FIP methode bleek dat bij een minimum van 4 gesprekken per jaar met een vaste casemanager en waarbij er minimaal op 6 leefgebieden gesproken werd, de participatie onder de deelnemers verdubbelde. Bovendien werd fraude achterhaald en onbedoelde fraude voorkomen. De aanpak heeft daarmee een toegevoegde waarde bij het bevorderen van activering en participatie en vormt een eerste stap naar re-integratie. Mogelijk leidt het zelfs tot het verminderen van (onbedoelde) fraude.

c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Na voorbereidend onderzoek is in 2018 gestart met een pilot binnen IJsselgemeenten. De pilot van de FIP-methode (Frequent Intensief en Persoonlijk contact) is in 2019 geëvalueerd. De resultaten waren conform de resultaten uit de eerdere onderzoeken in andere gemeenten. Medio 2020 is er extra capaciteit gerealiseerd voor deze aanpak. Gezien de resultaten en het grote aandeel van klanten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt is de aanpak voortgezet en uitgebreid in 2021 en 2022. De capaciteit voor de FIP aanpak is daarbij verdubbeld naar 2 fte voor de GR IJsselgemeenten.

3 Voorkomen instroom vanuit de WW: WW@work

Met het UWV wordt sinds 2019 samengewerkt in het voorkomen van instroom vanuit de WW naar de bijstand. Klanten met een WW uitkering met een hoge kans op instroom in de bijstand worden een half jaar voor het beëindigen van de WW door de uitvoeringsorganisatie IJsselgemeenten ondersteund bij het vinden van werk. Op die wijze wordt instroom in de bijstand voorkomen. In 2019 vonden zo 10 klanten een baan. In 2020 en 2021 nam het aantal klanten dat via WW@work naar een baan doorstroomde af, in 2020 waren dat er 12 en in 2021 waren dat er 8. De afname is te verklaren door de beperkte mogelijkheden om een baan te vinden tijdens de coronacrisis.

a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

De gemeente Rotterdam is eind 2016 gestart met de aanpak WW@work en werd daarbij geïnspireerd door de gemeente Den Bosch die deze werkwijze al eerder invoerde.

b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

De klanten reageerden positief op de aanpak en 49% van de caseload in Rotterdam stroomde uit naar betaald werk van 24 uur per week of meer. Daarmee wordt, afhankelijk van de inzet een behoorlijke instroom in de bijstand voorkomen.

c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

De aanpak WW@work is in 2019 ingevoerd en gecontinueerd in 2020 en 2021. Hoewel de resultaten in 2021 afgenomen zijn als gevolg van de coronacrisis is de aanpak ook in 2022 gecontinueerd waarbij de verwachting is dat de omstandigheden het weer mogelijk maken een goed resultaat te behalen.

4 Extra inzet op uitstroom naar part-time-werk door simpel switchen

Veel mensen die vanuit een uitkering willen gaan werken durven die stap niet te zetten. Zij hebben de zekerheid van een stabiel inkomen, vaste begeleiding of een veilige weg nodig. Simpel Switchen wil de drempels om aan het werk te gaan wegnemen en het mensen makkelijker maken om een stapje terug te doen als het even niet lukt.

a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

Sinds 2019 zijn het ministerie van Sociale Zaken, Divosa en vele gemeenten in de uitvoering aan de slag met Simpel Switchen. Ook IJsselgemeenten heeft deelgenomen aan informatiebijeenkomsten. In de regio Rotterdam is in de samenwerking in het Werkbedrijf Regio Rijnmond deze methode verkend en geharmoniseerd voor de regio.

b) *Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*
Uitstroom naar parttime werk reduceert de prijs van de uitkering en daarmee de BUIG uitgaven. Bovendien vergroot het de kans op definitieve uitstroom voor de klant. Het was bekend dat parttime werk, of uitstroom naar tijdelijk werk, voor de klant veel onzekerheden en administratieve last meebrengt. Door die lasten zo veel mogelijk weg te nemen en door werken financieel aantrekkelijker maken zijn klanten eerder gemotiveerd.

c) *Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?*
Er is extra ingezet op gedeeltelijke uitstroom naar parttime werk als opstap naar gehele uitstroom. Onder andere door inkomstenvrijlating op het maximaal toegestane vrij te laten bedrag en tijdsduur vast te stellen, een simpele, verkorte, aanvraagperiode te hanteren voor klanten bij beëindiging van (parttime) werk en te voorzien in extra voorlichting over deze aanpak.
Het beleid is geharmoniseerd voor de regio Rijnmond. Deze aanpak leidde tot hogere percentages parttime werk: van 6,7 % in 2018 naar 8,7 % in 2019. In 2020 zakte het percentage naar 3,6 % als gevolg van de coronacrisis maar in 2021 was er sprake van een snelle stijging van 4,2 % naar 8,4 % in het eerste kwartaal. De gemiddelde prijs van de uitkering steeg sterk in 2020 maar daalde in 2021 wat er op lijkt dat de aanpak bijdraagt aan de tekortreductie.

5 Intensieve samenwerking in de regio Rijnmond in het Regionaal werkbedrijf

Op grond van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI), werken gemeenten, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), sociale partners en het onderwijs samen in het Regionaal Werkbedrijf Rijnmond voor de invulling van garantiebanen en dienstverlening aan werkgevers. Doel van de samenwerking is om meer mensen aan het werk te helpen en te houden. De samenwerking is eind 2014 geformaliseerd door ondertekening van een intentieverklaring. Eind 2021 is deze vervangen door een samenwerkingsovereenkomst als gevolg van de wijzigingen in de Wet SUWI. De uitvoering is belegd bij het Werkgeversservicepunt. De deelnemende gemeenten leveren capaciteit voor de uitvoering.

a) *Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?*

De samenwerking is wettelijk bepaald in de wet SUWI, de vorm die de samenwerking heeft was echter tot de aanpassing in de wet per 2022 per regio verschillend. De samenwerking in de regio Rijnmond heeft de laatste 5 jaren een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Vanwege de intensieve samenwerking met het onderwijs, werkgeversorganisaties, het UWV en gemeenten is het daarom toch te zien als een externe maatregel.

b) *Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*
De samenwerking is steeds intensiever geworden en organisatorisch steeds beter
Gestructureerd dat levert een constante input vanuit verschillende actoren en hun netwerk op mogelijke interventie binnen de vastgestelde ontwikkel thema's. De samenwerking is onmisbaar voor de

ontsluiting van de regionale arbeidsmarkt en een goede werkgeversdienstverlening. De samenwerking zorgt er bovendien voor dat er korte lijnen zijn voor deelname aan, of het leren van, pilots.

c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

De regionale aanpak is ingedeeld in ontwikkeling op verschillende thema's, per thema zijn acties ondernomen:

- Harmonisatie

Het project harmonisatie beoogt de werkgeversdienstverlening uniformer te maken. In 2020 zijn vrijwel alle instrumenten als loonkostensubsidie, jobcoaching en voorlichting over belastingvoordelen, subsidiemogelijkheden en de no-riskpolis geharmoniseerd.

- Transparantie

Het zichtbaar maken van werkzoekenden. Gedurende de coronacrisis is de inzet op HalloWerk verhoogd. Via dit systeem kunnen klant en vacature snel aan elkaar worden gekoppeld. De arbeidsmarktregio Rijnmond is een van de pilotregio's in het kader van het landelijk VUM-programma. VUM staat voor Verbeteren Uitwisseling Matchingsgegevens en is een programma van VNG, UWV en het ministerie van SZW. Doelstelling is om mogelijk te maken dat gemeenten, UWV, WSP's, SW-bedrijven, re-integratiebureaus en private partijen elkaars profiel- en vacaturegegevens (matchingsgegevens) kunnen benutten.

- Matching

Het opstellen van geüniformeerde profielen voor werkzoekenden gericht op capaciteiten. Binnen het project match zijn de profielen in 2021 regionaal vastgesteld. Er zijn leerwerkakkoorden gesloten in 2020 en 2021 voor de samenwerking tussen onderwijs, UWV, werkgevers en uitvoeringsorganisaties van de participatiewet.

- Social Return

Nadat de regels voor Social Return zijn geharmoniseerd is er in 2021 een registratiesysteem ingevoerd waar alle gemeenten mee gaan werken om de inzet van Social Return te bewaken en de mogelijkheden voor de uitvoering inzichtelijk te maken.

Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet dit jaar

Er zijn geen externe maatregelen die niet meer worden voortgezet.

Maatregelen die nieuw zijn getroffen dit jaar

1 Praktijkleren met praktijkverklaring

Als regio, in de samenwerking met Regionaal Werkbedrijf Rijnmond, nemen we deel aan een pilot met ondersteuning vanuit SBCM, het Kenniscentrum en Arbeidsmarkt- & Opleidingsfonds voor de sociale werkgelegenheid, bestuurd door werkgevers- en werknemersorganisaties. De akkoorden zijn bedoeld om de mismatch op de arbeidsmarkt aan te pakken, onder andere door scholing te bieden aan

werkzoekenden die daarmee aan de slag kunnen in een sector waar een groot tekort is aan personeel. Het Leerwerkakkoord zet ook in op stages of werkervaringsplaatsen. Er zijn inmiddels zes Leerwerkakkoorden voor kansrijke sectoren in de regio: Haven, Zorg, Energietransitie, Bouw en Techniek, Transport, Logistiek, Personenvervoer en Binnenvaart, Facilitaire Dienstverlening en MKB. Het traject is bedoeld voor klanten die (nog) geen startkwalificatie hebben. De doelgroepen die we hiermee willen bedienen zijn: statushouders, jongeren, 50-plussers en PRO/VSO arbeidsbeperkten Door (onbetaald) aan de slag te gaan bij een werkgever doen zij de benodigde kennis en vaardigheden op in de praktijk. Na het behalen van de eindtoets ontvangen zij een verklaring van een onderwijsinstelling dat zij – op een aantal onderdelen - beschikken over MBO-niveau 2.

a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

De leerwerkakkoorden (LWA) zijn ontwikkeld op initiatief van de gemeente Rotterdam maar al snel verbreed naar de samenwerking binnen het Regionaal Werkbedrijf Rijnmond. In 2019 startten de LWA's Haven en MKB. De LWA's zijn ambitiedocumenten waardoor het, na ondertekening, nog een heel proces is voordat het akkoord daadwerkelijk tot uitvoering komt en resultaten worden bereikt.

Een aantal klanten van de GR IJsselgemeenten heeft deelgenomen aan het LWA MKB waaronder ook klanten uit Krimpen aan den IJssel. In de regio zijn binnen het LWA MKB, tot medio 2021, 400 werkzoekenden geplaatst.

Daarnaast heeft ook de GR Promen, het voormalige SW bedrijf van de gemeenten in de regio waaronder de gemeenten die deelnemen in de GR IJsselgemeenten, ervaring opgedaan met praktijkleren.

b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

Er is bij een aantal branches al jaren een tekort aan personeel. Er is echter sprake van een mismatch tussen vraag en aanbod. Hoewel er voldoende kandidaten, beschikt een groot gedeelte niet over een startkwalificatie of hebben extra begeleiding nodig om aan het werk te gaan. De aanpak waarbij geleerd wordt in de praktijk past beter bij de doelgroep dan regulier onderwijs. De LWA's hebben geleid tot een goede samenwerkingsstructuur tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven waaruit ook weer nieuwe samenwerkingen zijn ontstaan.

De gelijkwaardige samenwerking van onderwijs, werkgevers en overheid zorgt ervoor dat er inzicht is in de kandidaten, dat de toeleiding gestroomlijnd is en dat het traject past bij de doelgroep. Bovendien zorgt de samenwerking voor een gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat. De deelname van klanten van de GR IJsselgemeenten aan het LWA MKB leverde positieve resultaten op.

c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Na eerdere deelname aan LWA MKB is door IJsselgemeenten in 2019 voorbereid op het LWA Zorg door onder andere door het onderzoeken van de potentie en mogelijkheden van de klanten in het uitkeringsbestand, het leggen van contacten en maken van afspraken met zorgaanbieders in de nabije omgeving, Promen en het onderwijs. IJsselgemeenten is de trekker van dit LWA in de regio. De bedoeling was om in 2020 te starten. Dat is vanwege de corona maatregelen en de extra capaciteit benodigd voor aanpassingen en uitvoering van TONK en TOZO bij IJsselgemeenten en de grote druk binnen de zorg niet mogelijk gebleken. De uitvoering is weer opgepakt in 2022.

2 Begeleiding van werk naar werk

Begeleiding van werkenden die hun baan dreigen te verliezen naar ander werk door bijvoorbeeld bij- en omscholing en het transparant maken van vraag en aanbod in de regionale arbeidsmarkt via de samenwerking in het Regionale Werkbedrijf Rijnmond en het daarin ontwikkelde platform HalloWerk!.

a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

De inzet van werk naar werk is geïnspireerd door de samenwerking binnen het Regionaal Werkbedrijf Rijnmond en de inzet van de Mobiliteitsdienstverlening die ingezet is om, tijdens de coronacrisis, medewerkers die dreigden hun baan te verliezen te ondersteunen in doorstroom naar een andere baan.

b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

In de arbeidsmarktregio Rijnmond is sprake van een mismatch tussen vraag en aanbod. Dat betekent dat er mogelijkheden zijn voor werkenden die dreigen hun baan te verliezen. In de Mobiliteitsdienstverlening tijdens de coronacrisis is door de partijen, werkgevers, UWV, onderwijs en gemeenten samengewerkt aan dienstverlening om een overstap van baan naar baan bij dreigend baanverlies mogelijk te maken. Een dergelijke aanpak kan ook ingezet worden als er geen sprake is van corona. Dat levert winst op voor medewerkers, werkgevers en voorkomt instroom in de WW en vervolgens in de bijstand. De zichtbaarheid van mogelijkheden voor werken scholing en de vraag naar medewerkers in de regio is door de samenwerking steeds transparanter en biedt daarmee mogelijkheden voor een succesvolle aanpak.

c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Er wordt in 2022 ingezet op begeleiding van werk naar werk, dus voordat er zelfs maar sprake is van een bijstandsaanvraag. Bijvoorbeeld door bij- en omscholing aan te bieden en het nog beter inzichtelijk maken van de vraag en aanbod van werk in de regio. De bijdrage wordt geleverd door de samenwerking in het Regionaal Werkbedrijf Rijnmond en het uitvoerende orgaan daarvan, het Werkgeversservicepunt Rijnmond

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie (C1). Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Ook wordt aangegeven hoe het effect van de maatregelen zal worden gemonitord (C3).

Het effect van de maatregel wordt zoveel mogelijk gekwantificeerd (C1). In bepaalde gevallen is het kwantificeren van het effect van maatregelen slecht of niet mogelijk. In die gevallen wordt kort toegelicht waarom alleen een kwalificering van het effect van de maatregel mogelijk is (C2).

C1. Beoogd effect van de getroffen maatregelen op de verdere tekortreductie.

Hoogwaardig handhaven

Beoogd effect:

- maximaal 60% van de aanvragen leidt tot toekenning van de uitkering

Op basis van de resultaten is het aannemelijk dat een groot gedeelte van de aanvragen niet leidt tot het toekennen van een bijstandsuitkering vanwege een voorliggende voorziening, inkomsten of andere oorzaken.

- minimaal 50% van de handhavingsonderzoeken leidt tot terugvordering

Door deze indicator is er blijvend aandacht voor een gedegen voorbereiding op basis van voldoende signalen. Het zorgt er voor dat de onderzoeken ook bijdragen aan de beheersing van de prijs van de uitkering

- door handhavings- en heronderzoeken te komen tot een opbrengst € 300.000.

Sluitende aanpak jongeren

Beoogd effect: het bestandsaandeel van jongeren beperken tot maximaal 7%

Extra inzet op vrijwilligerswerk

Beoogd effect: meer klanten stijgen een trede op de participatieladder

De maatregel moet bijdragen aan de stijging met een tree op de participatieladder van 400 klanten voor IJsselgemeenten waaronder ongeveer 15% (60) klanten van de gemeente Krimpen aan den IJssel

Inzet op taal en statushouders

Beoogd effect:

- reductie van het aantal klanten met onvoldoende taalbeheersing, waarmee zij beter bemiddelbaar worden naar werk.
- 17 werkstages en werkervaringsplekken, realisatie van 2 opstapbanen voor statushouders.

Actieprogramma armoede en schulden

Het beoogde effect: preventie van schulden, effectievere schuldhulpverlening en een betere toegang tot voorzieningen.

Intensievere begeleiding aan de poort vanaf 2022

Beoogd effect: voorkomen van instroom van enkele uitkeringen per jaar.

FIP

Beoogd effect: 35 FIP gesprekken per jaar voor de gemeente Krimpen aan den IJssel met als doel een stijging op de participatieladder door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of mantelzorg.

De maatregel moet bijdragen aan de stijging met een tree op de participatieladder van 400 klanten voor IJsselgemeenten waarvan ongeveer 15% (60) klanten van de gemeente Krimpen aan den IJssel

Arbeidsmakelaar arbeidsbeperkten

Beoogd effect: voldoen aan de taakstelling beschut werk en het aanbod garantiebanen.

Doordat de vergoeding van het rijk vanaf 2022 gebaseerd is op de realisatie heeft dat in 2022 geleid tot een verhoging van 0,8% van het BUIG-budget.

WW@work

Beoogd effect: 9 personen, inwoners van Krimpen aan den IJssel stromen vanuit de WW door naar werk.

Extra inzet op uitstroom naar part-time-werk door simpel switchen

Beoogd effect: minimaal 10% van de klanten stroomt uit naar (part)time werk.

Traject praktijkleren met praktijkverklaring

Beoogd effect: starten met het plaatsen van deelnemers. Dit zal nog niet leiden tot uitstroom omdat de uitvoering in 2022 start en het bovendien een langer traject is voor de deelnemers. De winst in termen van uitstroom zal pas vanaf 2023 zichtbaar zijn.

Begeleiding van werk naar werk

Beoogd effect: het voorkomen van instroom, dus van de toekenning van enkele uitkeringen per jaar.

Samenwerking in het Regionaal Werkbedrijf Rijnmond

Beoogd effect: het bieden van een kwalitatief goede werkgeversdienstverlening, meer en verbeterde vormen voor werktoeleiding en ontwikkeling van instrumenten in een sneller tempo en dan door afzonderlijke gemeenten gerealiseerd kan worden.

C2. Toelichting indien deze effecten niet kunnen worden gekwantificeerd.

Actieprogramma armoede en schulden

Het beoogde effect is niet te kwantificeren. Het is niet rechtstreeks gericht op reductie van het tekort op de BUIG. We weten uit onderzoek wat de effecten zijn van armoede en schulden maar niet in welke mate die voor individuen geldt noch wat het exacte effect in termen van re-integratie is op bijstandsgerechtigden. Het blijft lastig om gegevens boven tafel te krijgen over de gehele doelgroep, met

de invoering van de armoedemonitor als onderdeel van de aanpak zal het inzicht in de doelgroep verbeteren.

FIP methode en de inzet op vrijwilligerswerk

Het beoogde effect, stijging op de participatieladder door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of mantelzorg, is niet te kwantificeren als reductie van het tekort. De weg naar uitstroom is nog erg lang voor deze klanten waarbij er verschillende andere factoren van invloed zijn op de uiteindelijke uitstroom. Toch is deze aanpak aan te raden omdat het aandeel van het bestand met een lange afstand tot de arbeidsmarkt groot is een aanpak niet achterwege kan blijven om dit aandeel te laten dalen.

Traject praktijkleren met praktijkverklaring

Beoogd effect: starten met het plaatsen van deelnemers. Dit zal nog niet leiden tot uitstroom omdat de uitvoering in 2022 start en het bovendien een langer traject is voor de deelnemers. De winst in termen van uitstroom zal pas vanaf 2023 zichtbaar zijn.

Samenwerking in het Regionaal Werkbedrijf Rijnmond

De effecten daarvan op de tekortreductie zijn lastig te meten. Niet alleen omdat de samenwerking zich uitstrekt over verschillende terreinen maar ook omdat de rapportage van de regio gericht is op regionale effecten en, voor bijvoorbeeld de Leerwerkakkoorden, nog in ontwikkeling is.

C3. De wijze waarop het effect van de maatregelen wordt gemonitord.

De raad wordt op de volgende wijze geïnformeerd over de resultaten:

Via de kwartaalrapportages van de GR IJsselgemeenten

Via de jaarrekening en het Jaarplan van de GR IJsselgemeenten

Via het jaarlijkse uitvoeringsplan van het Regionaal Werkbedrijf Rijnmond en de jaarlijkse evaluatie daarvan

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekening is gezet.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Krimpen aan den IJssel verklaart dat het voor 15 augustus 2022 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 30 juni 2022

De secretaris,

A handwritten signature in blue ink, reading "A. Boele", is written over a light blue rectangular background.

Naam van de ondertekenaar: mr A. Boele

De burgemeester,

A handwritten signature in blue ink, reading "M.W. Vroom", is written over a light blue rectangular background.

Naam van de ondertekenaar: M.W. Vroom

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben.

Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek zijn instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2022.

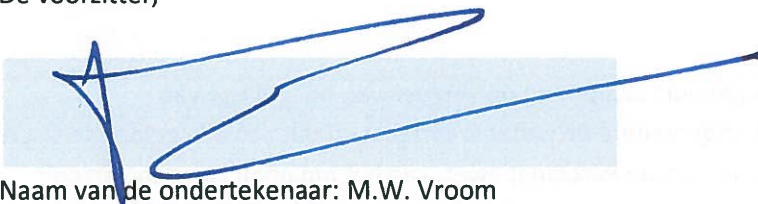
De gemeenteraad van de gemeente Krimpen aan den IJssel stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekening is gezet.

Datum: 30 juni 2022

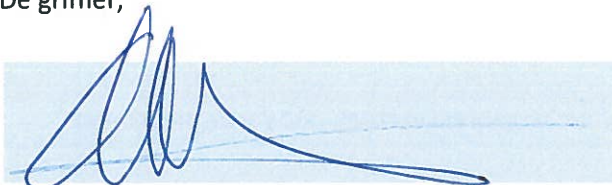
Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: M.W. Vroom

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: O. Vliegenthart

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's met de vragen en ondertekening aanpast.

U vindt in deze toelichting

- Hoe verloopt de aanvraagprocedure?
- Waarom zijn er twee versies van dit formulier?
- Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?
- Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?
- Toelichting per vraag
- Wet- en regelgeving, relatie met Sisa verantwoording
- Ondersteuning vanuit Divosa
- Toelichting op begrip 'externe maatregel' en voorbeeld van goede beantwoording

Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de vangnetuitkering.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2021 dient uiterlijk op 15 augustus 2022 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken, die na 15 augustus 2022 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2019 als over 2020 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.

- indien uw gemeente over 2019 en/of over 2020 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

De tool op de website ondersteunt u bij het aanvraagproces: "Tool toegang, berekening en keuze formulier vangnetuitkering Participatiewet"

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. Om te verduidelijken wat de commissie van u verwacht, staan er verschillende tussenkopjes. U kunt eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor zijn instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina 'beoordeling en advisering' over de VU 2021 wordt een en ander verder toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven (**onderdeel A1**). Hieronder wordt verstaan: 'een analyse van de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.' Deze analyse dient specifiek in te gaan op de situatie in de eigen gemeente of de eigen arbeidsmarktregio. De analyse dient cijfermatig te worden onderbouwd, zodat duidelijk is op basis van welke cijfers de conclusies over de oorzaken worden getrokken, anders wordt niet voldaan aan het vereiste.

Daardoor krijgt de gemeenteraad voldoende inzicht in de analyse, waardoor het voor de gemeenteraad transparant genoeg wordt gemaakt waarop de verklaring van het college is gebaseerd. Daarnaast geeft de analyse andere gemeenten inzicht in de oorzaken van het tekort en de inspanningen van de gemeente om dit tekort te beperken. Navolgbaarheid is van belang met het oog op de onderlinge solidariteit tussen gemeenten en dit kan andere gemeenten ook helpen om lering uit te trekken.

Geef bij **onderdeel A2** een analyse van het effect van maatregelen die zijn getroffen in voorgaande jaren.

Geef bij **onderdeel A3** een korte algemene beschrijving van de gehanteerde bronnen die bij de analyse (A1) zijn gebruikt. Onder bronnen kan worden verstaan: gemeentelijke gegevens en analyses; gemeentelijke beleidsdocumenten waarin analyses zijn opgenomen; benchmarks van de gemeente in relatie tot andere gemeenten; de informatie en analyse uit de SEO-tool gebaseerd op de informatie uit het verdeelmodel; UWV-rapportages; onderzoeksrapporten et cetera. Het is nadrukkelijk de bedoeling om deze beschrijving op hoofdlijnen te houden. Het is dus niet wenselijk of noodzakelijk om per oorzaak of maatregel de gehanteerde bronnen aan te geven.

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welk moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool Participatiewet 2021⁴ en/of de Benchmark van Divosa⁵.
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn en wat dit betekent voor de verschillende oorzaken van het tekort, zoals deze worden beschreven in de analyse.

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/10/15/rekentool-participatiewet-2021>

⁵ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

Onderdeel B

Inleiding

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere reductie van het tekort.

Bij onderdeel A2 is een analyse gegeven van de bijdrage van de maatregelen in voorgaande jaren aan de reductie van het tekort.

Bij B worden de uitkomsten van deze analyse expliciet meegenomen en vertaald naar de maatregelen. Dat houdt in dat als blijkt dat het effect van sommige maatregelen (sterk) achterblijft bij het verwachte effect, dat de betreffende maatregelen dan niet terugkomen in de maatregelen voor dit jaar. Andersom als er sprake is van een grote bijdrage van bepaalde maatregelen, ligt het voor de hand deze maatregelen, waar nodig en mogelijk, te intensiveren. Het is de bedoeling om dit onderdeel op hoofdlijnen te beschrijven en alleen waar nodig en mogelijk van gedetailleerde informatie te voorzien.

Onderdeel B bestaat uit:

- B1. Beschrijf de getroffen interne maatregelen onder B1.
Onder interne maatregelen worden alle getroffen maatregelen verstaan die niet tot stand zijn gekomen door externe consultatie, maar door de gemeente zelf.
- B2. Beschrijf de getroffen externe maatregelen, waarbij ook wordt beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe 'schriftelijke' informatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

En per onderdeel (interne c.q. externe maatregelen) zijn er drie sub kopjes gemaakt waaronder de maatregelen kunnen worden toegevoegd:

- Voor 2021 getroffen maatregelen, die dit jaar zijn voortgezet;
- Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet dit jaar;
- Maatregelen die nieuw zijn getroffen dit jaar.

Daarmee wordt expliciet de reguliere P&C-cyclus doorlopen: er wordt nagegaan wat het daadwerkelijk effect is van de getroffen maatregel afgelopen jaar, vervolgens wordt afgewogen of met die maatregel wordt doorgedaan of niet. Vervolgens wordt ingeschat welke extra maatregelen nodig zijn en wat de effecten zijn van alle maatregelen tezamen en tot slot wordt gevolgd wat de daadwerkelijke effecten zijn van de getroffen maatregelen.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'getroffen externe maatregelen'.

Wat wordt verwacht van de beschrijving van de getroffen externe maatregelen?

Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen. Hieruit moet blijken dat het college actief externe consultatie heeft

verricht om te komen tot deze externe maatregel en hoe dit heeft geleid tot het treffen van de externe maatregel(en) voorafgaand aan het moment van indiening door het college.

Beschrijving getroffen externe maatregelen

Per getroffen maatregel dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

Naam van de maatregel, gevolgd door de antwoorden op de volgende drie vragen:

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Alle drie de vragen dienen te zijn beantwoord, zodat een duidelijk inzicht wordt geboden dat hier sprake is van 'externe maatregel(en)'. Onderaan dit formulier staat in de **bijlage** een verdere toelichting op deze vragen en een voorbeeld van een duidelijke beschrijving.

Suggesties bij de beantwoording van B

- U kunt waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen aangeven.
- U kunt bij de getroffen maatregelen aangeven welke overwegingen hebben geleid tot het treffen van deze maatregelen en welke bronnen bij die afwegingen zijn gebruikt.
- U kunt bij het antwoord aangeven of gebruik gemaakt is van de volgende tool(s):
 - de [rekentool SEO](#);
 - de benchmark Divosa;
 - de tool "informatie over eerdere aanvragen", te vinden via de gelijknamige pagina "[Informatie over eerdere aanvragen](#)". Met deze tool kunnen aan de hand van kenmerken van gemeenten (grootteklasse, omvang tekort en arbeidsmarktregio) vergelijkbare gemeenten worden gevonden, waarbij direct zichtbaar wordt welke maatregelen deze gemeenten hebben getroffen. Dit kan nuttig zijn bij het oriënteren op de externe maatregelen.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een extra bijdrage levert. In het geval van externe maatregelen dient ook sprake te zijn van externe consultatie.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten met de andere onderdelen in het sociale domein benoemen.
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn, welke maatregelen de gemeente om die reden minder, anders of extra heeft getroffen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect (C1).

Het effect van de maatregel wordt zoveel mogelijk gekwantificeerd en wordt dus zoveel mogelijk cijfermatig onderbouwd.

Indien het voor de gemeente niet mogelijk is wordt toegelicht waarom alleen een kwalificering van het effect van de maatregel mogelijk is (C2).

Ook wordt aangegeven op welke wijze het effect van de maatregelen zal worden gemonitord (C3). Het zoveel mogelijk kwantificeren maakt het beter mogelijk om de effecten te kunnen monitoren. Hierdoor wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de realisatie van de maatregelen en het effect op het terugdringen van het tekort.

Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend van de uitgaven te vervolgen.

De beschrijving van de effecten van maatregel kan per maatregel of per groep van maatregelen worden beschreven, afhankelijk van de beschikbare informatie en de aard van de maatregel.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate waarin de maatregelen een bijdrage leveren aan het reduceren van het tekort en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag C.

Het college geeft vervolgens aan op welke wijze de effecten worden gemonitord. Aan de wijze van monitoring worden geen verdere eisen aan gesteld. Het is dus aan het college en de gemeenteraad hoe de monitoring precies wordt ingericht. De enige eis is dat de wijze van monitoring beschreven wordt onder vraag C2.

Onder monitoring wordt verstaan het volgen van de resultaten van de getroffen maatregelen in relatie tot de verwachte opbrengsten, zodat op grond van deze informatie bijstelling van het beleid en de uitvoering van maatregelen mogelijk is. De monitoring kan fijnmazig per maatregel of per totaalpakket van maatregelen worden uitgevoerd.

De monitoring kan specifiek gericht zijn op het domein van de Participatiewet of de andere onderdelen van het sociaal domein. Ook kan dit onderdeel uitmaken van een reguliere maand- of kwartaalrapportage. De monitorinformatie kan vervolgens worden gebruikt om de gemeenteraad te informeren en ook kan deze informatie worden gebruikt bij een analyse van het volgend jaar (zie vraag A1).

Het is aan het college en de gemeenteraad om de wijze van monitoring te bepalen die het beste aansluit bij het kunnen volgen van de uitgavenontwikkeling en zo een bijdrage levert aan de tekortreductie.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn, welke maatregelen de gemeente om die reden extra heeft getroffen en welk effect hiermee wordt beoogd.

Wet- en regelgeving en ondersteuning

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast wordt de Benchmark door Divosa ondersteund en heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.

Ook heeft Divosa bijgedragen aan het beschikbaar komen van een tool waarin de aanvragen van de afgelopen drie jaar zijn verwerkt. De tool en aanvragen worden per VU-jaar op de website van de Toetsingscommissie gepubliceerd. Zie hiervoor de rubriek: informatie over eerdere aanvragen.

Bijlage: Toelichting op externe maatregel

Een voorbeeld⁶ van een duidelijke beschrijving is:

Maatregel 1. Bevorderen ondernemerschap

- A) De externe bronnen voor deze maatregel zijn geweest:
 - a. Een rapport van Radar Advies: Werkzame bestanddelen van parttime ondernemen, dec 2019
 - b. Achterbanraadpleging ZZP Nederland, mei 2020
 - c. Divosa, innoveren van het BBZ, november 2020
- B) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe bron?
Het inzicht dat investeren in begeleiding van en naar zelfstandig ondernemerschap bijdraagt aan het verkleinen van het bijstandstekort.
- C) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?
De maatregel die getroffen is om meer capaciteit beschikbaar te stellen. Hiermee kunnen naar schatting 45 bijstandsgerechtigden extra naar zelfstandige ondernemerschap worden begeleid en wordt tevens in 20 gevallen vroegtijdige beëindiging van zelfstandig ondernemerschap zoveel mogelijk voorkomen.

Toelichting op de drie vragen.

1. *Wat wordt verstaan onder een externe bron(nen): externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*

Een externe partij is een persoon of organisatie buiten de grenzen van de gemeente.

- Een veelgestelde vraag is of in geval van een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) de consultatie als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat in geval van een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) er sprake is van een gemeenschappelijk beleid en uitvoering voor alle aangesloten gemeenten. Dat betekent dat consultatie van gemeenten die onderdeel uitmaken van een gemeenschappelijke regeling niet als extern wordt gezien.
- Dit ligt anders voor een SW-bedrijf omdat hier ook sprake kan zijn van privatisering, waardoor verantwoordelijkheden en bevoegdheden anders kunnen worden belegd. Om die reden wordt consultatie van het SW-bedrijf wel gezien als externe consultatie.
- Onder externe 'schriftelijke' informatie wordt alle informatie verstaan die vastgelegd is in een document of een digitale drager (website, bestand etc.) en voortkomt uit een bron buiten de grenzen van de eigen gemeente respectievelijk ISD of RSD. Deze externe informatie dient dan wel ook informatie te bevatten over het effect en de aanpak van deze maatregel. Anders is raadpleging van de partij van wie de informatie komt noodzakelijk.

⁶ Dit voorbeeld is genomen uit een aanvraag VU 2018, met de daarbij behorende data.

2. *Wat heeft de externe consultatie opgeleverd?*

Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

Hier wordt beschreven welk inzicht door consultatie van die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie is gekregen bij de gemeente, dat geleid heeft tot het treffen van de externe maatregel?

o *Wat wordt verstaan onder consultatie van een externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*

Onder consultatie wordt verstaan het raadplegen van een externe bron (partij of 'schriftelijke' informatie) buiten de gemeente respectievelijk ISD of RSD. Dat kan het raadplegen van een externe partij zijn, maar het kan ook het raadplegen van externe 'schriftelijke' informatie zijn, mits deze ook informatie over de toepasbaarheid (effect, uitvoerbaarheid en aanpak etc.) omvat, anders is het inwinnen van advies bij de betreffende gemeente noodzakelijk.

Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere:

- *gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten;*
- *gebruik maken van beleidsplannen e.d. van gemeenten en op basis daarvan inwinnen van advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effect etc.);*
- *inwinnen van advies bij andere gemeenten;*
- *gebruik maken van een kenniscirkel of leercirkel, bijeenkomst van Divosa;*
- *gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking Divosa;*
- *gebruik maken van de signalen op basis van de SEO-tool;*
- *gebruik maken van de publicatie van aanvragen van eerdere jaren en de betreffende tools op de website van de toetsingscommissie en op basis daarvan inwinnen van een advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effect etc.);*
- *advies van een extern adviesbureau voor het nemen van extra maatregelen;*
- *onder voorwaarden kunnen samenwerking met en uitvoering door een externe partij ook onder externe consultatie vallen. Dat is alleen het geval indien de consultatie duidelijk is beschreven en deze vervolgens leidt tot een maatregel, zie ook onder punt 3 externe maatregel.*

Het inschakelen van een externe voor het opstellen van de aanvraag, is géén externe maatregel.

In geval van consultatie van een groep van externen, bijvoorbeeld bij het voorleggen van een beleidsplan, volstaat het aangeven van de betrokken externen en de uit deze groepsconsultatie opgedane inzichten en tot welke (groep van) maatregelen dit heeft geleid.

3. *Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze 'consultatie'?*

Dit is een beschrijving van een getroffen externe maatregel.

Hierna volgen nog enkele toelichtingen over de externe maatregel (n.a.v. veelgestelde vragen):

- Wat wordt verstaan onder een *maatregel*?
 - Onder een maatregel wordt verstaan: een besluit over hoe iets wordt opgelost of veranderd.
- Met '*externe*' maatregel wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie.

Onder voorwaarden gelden de volgende externe maatregelen ook:

 - Het samenwerken met een externe partij voldoet als '*externe maatregel*' mits binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
 - Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als '*externe maatregel*' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.
- Wat wordt verstaan onder een *getroffen* externe maatregel.
 - Dit is een externe maatregel die voor het tijdstip van indiening van de aanvraag door het college, de gemandateerde directeur en/of de wethouder is getroffen.
 - Onder het treffen van een maatregel wordt verstaan dat het besluit is genomen en waarvan de uitvoering in gang is gezet.
- *Moet het steeds een nieuwe (aanvullende) maatregel zijn?*

Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.

Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.

In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen. Om die reden staat "aanvullende" tussen haakjes.
- *Hoeveel getroffen externe maatregelen zijn vereist?*

Het is aan het lokaal bestuur om te bepalen hoeveel maatregelen moeten worden getroffen om het tekort verder te reduceren. Dat houdt in dat de toetsingscommissie nagaat of één dan wel meerdere externe maatregel zijn getroffen. Het is aan het college en de gemeenteraad om na te gaan of en te beschrijven dat de getroffen maatregelen tezamen het tekort verder reduceren (zie onderdeel effecten).